

UZASADNIENIE

do wniosku o ratyfikację za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie Konwencji Rady Europy o zapobieganiu terroryzmowi, przyjętej w Warszawie dnia 16 maja 2005 r.

Współczesny terroryzm polityczny jest zjawiskiem wielce różnorodnym i o wiele bardziej skomplikowanym niż kilkanaście lat temu. Jako jeden z aspektów walki politycznej jest wciąż aktualną formą osiągania własnych celów. W epoce coraz większego rozwoju technologii, a co za tym idzie – udoskonalania środków i sposobów masowego zabijania, sprawcy aktów terrorystycznych zaczęli jeszcze silniej niż dotychczas ingerować w politykę wewnętrzną i zewnętrzną państw.

Jest rzeczą oczywistą, że rozwój prawnomiędzynarodowych regulacji dotyczących zwalczania terroryzmu stanowił reakcję na pojawienie się zagrożeń w tym zakresie. Warto w tym kontekście przypomnieć, że lata 70 XX wieku przyniosły bardzo szybki rozwój zagrożeń terrorystycznych na skalę międzynarodową i nie jest zatem przypadkiem, iż to właśnie w tym okresie zaczął kształtować się prawnomiędzynarodowy model zwalczania terroryzmu, tak w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych, jak i Rady Europy. Szczególnym impulsem stały się zamachy Al-Kaidy dokonane w Nowym Yorku i Waszyngtonie dnia 11 września 2001 r. O ile jednak w ramach ONZ – wobec trudności politycznych, jakie uniemożliwiały przez szereg lat wypracowanie legalnej definicji terroryzmu – zastosowano metodę *step-by-step*, przyjmując kolejno tzw. konwencje sektorowe, o tyle zakres przedmiotowy Europejskiej Konwencji o zwalczaniu terroryzmu został sformułowany w sposób znacznie bardziej ogólny.

Ostatnia dekada XX wieku, która zapoczątkowała zmiany środowiska międzynarodowego, a także dynamiczny rozwój technologii, globalizacja oraz rozwój sieci informacyjnych spowodowały zmiany technologiczno-operacyjne

terroryzmu oraz zmiany w motywacjach i celach terrorystów. Wzrost konfliktów i napięć na tle etnicznym, religijnym, ideologicznym oraz społecznym sprawił, że terroryzm zaczął przybierać nowe formy i stał się w wielu przypadkach sposobem na rozwiązanie zaistniałych problemów w skali globalnej.

Powstała z inicjatywy Komitetu Ministrów Rady Europy niniejsza Konwencja ustanawia normy prawne dotyczące podejmowania skutecznych środków mających na celu zapobieganie terroryzmowi oraz jego negatywnym skutkom. Czyni to przez wprowadzenie nowych kategorii przestępstw, takich jak publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstw o charakterze terrorystycznym, rekrutacja oraz szkolenie na rzecz terroryzmu, zwiększając tym samym oddziaływanie prewencyjne w tym zakresie. Konwencja Rady Europy o zapobieganiu terroryzmowi stanowi istotne *novum*. Jej ocena musi jednak uwzględniać fakt, że powstała ona w zasadzie jako rezultat niemożności wypracowania w ramach Rady Europy całościowej (comprehensive) konwencji o terroryzmie, która w założeniach miała, wykorzystując istniejący *acquis* Organizacji Narodów Zjednoczonych, Rady Europy i Unii Europejskiej, wzbogacić istniejący już model walki z terroryzmem o swoistą wartość dodaną, wypełniając tym samym luki, jakie w tym zakresie istnieją w pozytywnym prawie międzynarodowym. Nie należy zapominać o konieczności podejmowania skutecznych działań w celu ochrony praw człowieka, w szczególności prawa do życia, zarówno przez środki podejmowane na poziomie krajowym, jak i przez współpracę międzynarodową.

Dodatkowym celem niniejszej Konwencji jest również uzupełnienie wielostronnych i dwustronnych traktatów bądź porozumień w zakresie zapobiegania terroryzmowi, zawartych między Stronami, włączając w to postanowienia Konwencji Rady Europy.

Wykonanie Konwencji powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji (zgodnie z § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji – Dz. U. Nr 131, poz. 919 – oraz zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej – Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1548 z późn. zm.) oraz

Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu – Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.).

Wyjaśnienie potrzeby i celu związania Rzeczypospolitej Polskiej Konwencją Rady Europy w sprawie zapobiegania terroryzmowi

Ataki terrorystyczne w Nowym Jorku, Madrycie i Londynie głęboko wstrząsnęły całym światem, w tym kontynentem europejskim, przypominając tym samym o wielkim współczesnym zagrożeniu dla społeczeństwa europejskiego, jakim jest terroryzm.

Unia Europejska aktywnie włączyła się w walkę z terroryzmem oraz zobowiązała się zwalczać wszystkie formy terroryzmu zgodnie ze swymi fundamentalnymi zasadami, postanowieniami Karty Narodów Zjednoczonych oraz zobowiązaniami określonymi w rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych nr 1373 z dnia 28 września 2001 r. w sprawie działań w celu zwalczania terroryzmu międzynarodowego. Akt terrorystyczny skierowany przeciw jednemu państwu stanowi zagrożenie dla całej wspólnoty międzynarodowej. Europejska Strategia Bezpieczeństwa, przyjęta przez Radę Europejską w grudniu 2003 r., określiła terroryzm jako jedno z podstawowych zagrożeń dla interesów Unii Europejskiej. Na spotkaniu w dniu 21 września 2001 r. Rada Europejska przyjęła plan działań na rzecz walki z terroryzmem, który został od tego czasu uzupełniony przez wiele ważnych inicjatyw. Efektywne zwalczanie terroryzmu wymaga, aby państwa członkowskie skutecznie i wszechstronnie wprowadziły w życie środki przyjęte przez Radę.

Państwa członkowskie, w Deklaracji Rady Europejskiej w sprawie zwalczania terroryzmu z dnia 25 marca 2004 r., zobowiązały się do wzmocnienia współpracy sądowej, a także do zapewnienia wszechstronnej współpracy w przypadku przestępstw terrorystycznych. Powyższa Deklaracja stanowi, że Rada Europejska będzie kontynuować prace mające na celu wdrożenie oraz powszechne stosowanie wszystkich rezolucji Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych, konwencji oraz protokołów Organizacji Narodów Zjednoczonych, dotyczących terroryzmu.

Rzeczpospolita Polska jest członkiem Rady Europy oraz stroną wielu międzynarodowych konwencji, opracowanych i przyjętych na forum tej organizacji, w tym instrumentów prawa międzynarodowego, służących zwalczaniu międzynarodowego terroryzmu. Naturalną konsekwencją takiego stanu rzeczy jest chęć jak najlepszego wypełnienia wszelkich zobowiązań nałożonych przez tę organizację, do której Rzeczpospolita Polska należy, oraz dążenie do wzmacniania międzynarodowej współpracy na tym polu. Nie bez znaczenia dla celu związania Rzeczypospolitej Polskiej niniejszą Konwencją jest również członkostwo naszego kraju w Unii Europejskiej oraz fakt, że przedmiot opracowanej Konwencji został uregulowany w kilku aktach prawa wspólnotowego. Zgodnie bowiem z art. 29 i 30 Traktatu o Unii Europejskiej, jednym z celów Unii jest zapewnienie obywatelom bezpieczeństwa, również przez zapobieganie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej i wszelkiej innej, a w szczególności terroryzmu. Rada Europy w odpowiedzi na ataki terrorystyczne w Stanach Zjednoczonych z dnia 11 września 2001 r. wyraziła wolę natychmiastowego przedsięwzięcia odpowiednich działań przeciwstawiających się globalnemu zagrożeniu, jakim jest terroryzm.

W okresie od lipca 2004 r. do lutego 2005 r. odbywały się prace nad projektem Konwencji w sprawie zapobiegania terroryzmowi, w których Rzeczpospolita Polska brała aktywny udział. Nie należy również zapominać, że Rzeczpospolita Polska jest stroną Międzynarodowej Konwencji o zwalczaniu finansowania terroryzmu przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 9 grudnia 1999 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 262, poz. 2620). Oba instrumenty w skali globalnej regulują kwestie współpracy między państwami w sferze walki z terroryzmem. Dlatego też kontynuowanie i rozwijanie zaangażowania w tej sferze jest naturalnym efektem właściwej realizacji istniejących zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej. Kwestia ta wiąże się również z realizowaniem założeń polityki zagranicznej naszego kraju, której podstawę stanowi integracja ze strukturami europejskimi. Nie ulega zatem wątpliwości, że przedmiotowa Konwencja stanowi istotny element systemu zwalczania terroryzmu. Z tego punktu widzenia istotne znaczenie mają postanowienia art. 26 ust. 3 Konwencji określające wzajemne relacje między Konwencją a unormowaniami dotyczącymi walki z terroryzmem przyjętymi w ramach Unii Europejskiej. Nawet

pobieżny przegląd rozwiązań unijnych w tym kontekście wskazuje, że również i one wpisują się w analizowany system.

Konwencja Rady Europy o zapobieganiu terroryzmowi jest pierwszym aktem prawa międzynarodowego, którego celem jest kompleksowe uregulowanie współpracy międzypaństwowej – nie w zakresie zwalczania i karania popełnionych już przestępstw o charakterze terrorystycznym – ale w dziedzinie zapobiegania terroryzmowi. Jej celem jest penalizacja czynów poprzedzających i przygotowujących dokonanie aktu terrorystycznego.

Strony Konwencji zobowiązują się do podjęcia wszelkich środków w zakresie edukacji, kultury, informacji i mediów, mających na celu zapobieganie przestępstwom o charakterze terrorystycznym. W ramach powyższych działań Strony będą wspierać tolerancję oraz dialog między kulturami i religiami, a także podnosić świadomość społeczną dotyczącą przyczyn oraz skutków terroryzmu. Strony zobowiązują się również do nawiązania i wspierania współpracy między właściwymi organami, która ma polegać w szczególności na wymianie informacji, poprawie bezpieczeństwa fizycznego osób i obiektów, jak również koordynacji zarządzania kryzysowego.

Potrzeba związania Rzeczypospolitej Polskiej Konwencją wynika z konieczności podjęcia skutecznych kroków zmierzających nie tylko do karania i ścigania sprawców przestępstw o charakterze terrorystycznym, ale także pełniejszego i skuteczniejszego zapobiegania ich popełnianiu. Zwiększona w ostatnich latach liczba przestępstw o charakterze terrorystycznym spowodowała, że pojawiła się konieczność bardziej skutecznej walki z tego typu przestępczością. Wejście w życie niniejszej Konwencji spowoduje szerszą penalizację czynów poprzedzających i przygotowujących przestępstwa o charakterze terrorystycznym. W ich ściganiu będą pomocne regulacje dotyczące wzajemnej pomocy w zakresie prowadzenia dochodzeń i śledztw oraz postępowań karnych i ekstradycyjnych. Wejście Konwencji w życie pozwoli na zmniejszenie liczby aktów terrorystycznych i ich ofiar, przez wcześniejsze wykrywanie przestępstw przygotowawczych i niedopuszczanie do popełnienia aktów o charakterze terrorystycznym. W obszarze tym istnieje w chwili obecnej

luka uniemożliwiająca skuteczne zapobieganie popełnianiu tego rodzaju przestępstw.

Wskazanie różnic między dotychczasowym i projektowanym stanem prawnym

Analizując dotychczasowy dorobek prawny Rady Europy w zakresie zwalczania terroryzmu międzynarodowego, można wyodrębnić w jego ramach trzy wzajemnie ze sobą powiązane kierunki.

Po pierwsze, należy wskazać na wypracowane w ramach Rady Europy regulacje prawne odnoszące się do zwalczania terroryzmu, w znacznej mierze odnoszące się do dorobku Organizacji Narodów Zjednoczonych w tym zakresie. W nurcie tym mieszczą się Europejska Konwencja o zwalczaniu terroryzmu z dnia 21 stycznia 1977 r. (Dz. U. z 1996 r. Nr 177, poz. 557) wraz z Protokołem zmieniającym z dnia 15 maja 2003 r. oraz Konwencja o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu z dnia 16 maja 2005 r.

Po drugie, nie sposób nie zauważyć, że istniejące w ramach Rady Europy prawno-międzynarodowe unormowania dotyczące współpracy między państwami członkowskimi w zakresie zwalczania przestępczości, regulujące kwestie ekstradycji sprawców przestępstw, wzajemnego udzielania sobie pomocy prawnej czy też przekazywania sobie osób skazanych obejmują – w różnym zakresie – także akty terrorystyczne. Niezależnie bowiem od tego, czy akt terrorystyczny został stypizowany jako odrębne przestępstwo prawa karnego, to zawsze jest traktowany jako czyn przestępny, wypełnia bowiem z reguły ustawowe znamiona kilku przestępstw. Przedmiot czynności wykonawczej takiego aktu wiąże się – najogólniej rzecz ujmując – z bezprawnym stosowaniem przemocy lub groźby jej użycia, zamachami na życie, zdrowie czy wolność człowieka. Z tego punktu widzenia można zatem stwierdzić, że nawet jeżeli w danym czasie nie istniały odrębne prawno-międzynarodowe regulacje dotyczące np. pomocy prawnej w sprawach karnych w zakresie ścigania przestępstw o charakterze terrorystycznym, to jednak czyny te, przynajmniej teoretycznie, podlegały ściganiu karnemu będącemu przedmiotem współpracy międzynarodowej, traktowane były bowiem jak przestępstwa pospolite (np. zabójstwo czy bezprawne pozbawienie

wolności). Wśród źródeł prawa międzynarodowego umożliwiającego takie postępowanie w kręgu państw członkowskich Rady Europy trzeba wymienić choćby Europejską Konwencję o ekstradycji, sporządzoną w Paryżu dnia 13 grudnia 1957 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 70, poz. 307) czy Europejską Konwencję o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych, sporządzoną w Strasburgu dnia 20 kwietnia 1959 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 76, poz. 854). Problem wiązał się zatem nie z brakiem podstawy prawnej do takiej współpracy, wynikającym z braku typizacji aktu terrorystycznego, lecz z faktem, że akty terrorystyczne są popełniane z motywów politycznych czy ideologicznych, zaś ich sprawcy byli uznawani częstokroć za przestępców politycznych, a więc nie podlegających ekstradycji.

Po trzecie, podpisana w Warszawie dnia 16 maja 2005 r., podczas III Szczytu Rady Europy, Konwencja Rady Europy o zapobieganiu terroryzmowi pozwala sądzić, że w pracach tej organizacji został zapoczątkowany nowy kierunek, w ramach którego główny nacisk został położony na kwestie prewencji i wzmacniania współpracy międzynarodowej w tym zakresie, z wykorzystaniem istniejącego już dorobku prawnego Rady Europy, jak i powszechnego prawa międzynarodowego. Jako *novum* należy także potraktować podjętą próbę wykorzystania koncepcji praw człowieka, jako środka zapobiegania i zwalczania terroryzmu. Dotychczas bowiem główny nacisk był kładziony w tym zakresie na zapewnienie sprawcom aktów terrorystycznych ochrony zgodnej ze standardami praw człowieka, np. w postaci gwarancji procesowych czy zakazu stosowania tortur.

Z uwagi na istnienie szeregu różnorodnych regulacji dotyczących zwalczania terroryzmu, za przestępstwo o charakterze terrorystycznym Konwencja uznaje każde przestępstwo wchodzące w zakres definicji zawartych w następujących umowach międzynarodowych (wymienionych w załączniku do Konwencji):

- 1) Konwencji o zwalczaniu bezprawnego zawładnięcia statkami powietrznymi, sporządzonej w Hadze dnia 16 grudnia 1970 r., ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 21 marca 1972 r.,
- 2) Konwencji o zwalczaniu bezprawnych czynów skierowanych przeciwko bezpieczeństwu lotnictwa cywilnego, sporządzonej w Montrealu dnia

- 23 września 1971 r., ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 28 stycznia 1975 r.,
- 3) Konwencji o zapobieganiu przestępstwom i karaniu sprawców przestępstw przeciwko osobom korzystającym z ochrony międzynarodowej, w tym przeciwko dyplomatom, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 14 grudnia 1973 r., ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 14 grudnia 1982 r.,
  - 4) Międzynarodowej konwencji przeciwko braniu zakładników, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 1979 r., ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 13 marca 2000 r.,
  - 5) Konwencji o ochronie fizycznej materiałów jądrowych, przyjętej w Wiedniu dnia 3 marca 1980 r., ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 8 września 1983 r.,
  - 6) Protokole o zwalczaniu bezprawnych czynów przemocy w portach lotniczych obsługujących międzynarodowe lotnictwo cywilne, uzupełniającym Konwencję o zwalczaniu bezprawnych czynów skierowanych przeciwko bezpieczeństwu lotnictwa cywilnego, podpisaną w Montrealu dnia 23 września 1971 r., sporządzonym w Montrealu dnia 24 lutego 1998 r., ratyfikowanym przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 31 maja 2004 r.,
  - 7) Konwencji w sprawie przeciwdziałania bezprawnym czynom przeciwko bezpieczeństwu żeglugi morskiej, sporządzonej w Rzymie dnia 10 marca 1988 r., ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 25 czerwca 1991 r.,
  - 8) Protokole w sprawie przeciwdziałania bezprawnym czynom przeciwko bezpieczeństwu stałych platform umieszczonych na szelfie kontynentalnym, sporządzony w Rzymie dnia 10 marca 1988 r., ratyfikowanym przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 8 kwietnia 1991 r.,
  - 9) Międzynarodowej konwencji o zwalczaniu terrorystycznych zamachów bombowych, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 15 grudnia 1997 r., której Rzeczpospolita Polska stała się stroną w dniu 4 marca 2004 r.,

10) Międzynarodowej konwencji o zwalczaniu finansowania terroryzmu, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 9 grudnia 1999 r., ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 11 lipca 2003 r.

Zgodnie z artykułem 26 Konwencji, stanowi ona uzupełnienie wskazanych w artykule konwencji Rady Europy, z których wszystkie zostały ratyfikowane przez Rzeczpospolitą Polską.

W celu zapobiegania przestępstwom o charakterze terrorystycznym, wchodzącym w zakres definicji zawartych w powyższych umowach, Strony Konwencji zobowiązują się do penalizacji w prawie krajowym takich czynów jak:

- 1) publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym,
- 2) rekrutacja na rzecz terroryzmu,
- 3) szkolenie na rzecz terroryzmu.

Jeżeli chodzi o aspekt krajowy skutków prawnych ratyfikacji Konwencji należy zauważyć, że zakres Konwencji dotyczy przede wszystkim spraw uregulowanych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. Nr 197, poz. 1661, z późn. zm.).

Wymienione powyżej w pkt 1-3 zachowania przestępcze występują w polskim prawie karnym. Art. 18 Kodeksu karnego reguluje formy popełnienia przestępstwa w drodze sprawstwa, współsprawstwa, podżegania i pomocnictwa. Instytucje te wyczerpują znamiona przestępstw o charakterze terrorystycznym, określone przez Konwencję.

Z kolei na gruncie art. 115 § 20 Kodeksu karnego, przestępstwem o charakterze terrorystycznym jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, popełniony w celu:

- 1) poważnego zastraszenia wielu osób,

- 2) zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności,
- 3) wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej (a także groźba popełnienia takiego czynu).

Wprawdzie przestępstwa o charakterze terrorystycznym w rozumieniu Konwencji mają zakres przedmiotowy określony oddzielnie, tj. obejmują: „przestępstwa pozostające w zakresie i zdefiniowane w jednym z traktatów wymienionych w Załączniku”, to jednak ich zakres pokrywa się z definicją przestępstwa o charakterze terrorystycznym określoną w art. 115 § 20 Kodeksu karnego.

Karane powinno być umyślne i bezprawne popełnienie powyższych czynów, a także współsprawstwo, organizowanie popełnienia oraz przyczynienie się do popełnienia jednego z ww. przestępstw, dokonane w celu wsparcia przestępczej działalności grupy lub popełnione ze świadomością zamiaru jego dokonania przez grupę. W celu penalizacji powyższych czynów nie jest wymagane faktyczne popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym.

Strony Konwencji zobowiązują się ponadto do ustanowienia odpowiedzialności karnej, cywilnej lub administracyjnej osób prawnych za udział w przestępstwach o charakterze terrorystycznym, wskazanych w Konwencji. Zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt 12 ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary, osoba prawna ponosi odpowiedzialność na podstawie przepisów ustawy, jeżeli osoba spełniająca przesłanki zawarte w definicji w art. 3 ustawy popełniła przestępstwo o charakterze terrorystycznym. Odpowiedzialność ta jest niezależna od indywidualnej odpowiedzialności sprawcy czynu zabronionego. Natomiast zgodnie z artykułem 11 ustęp 3 Konwencji Strony zapewnią, aby osoby prawne zostały poddane skutecznym, proporcjonalnym i odstrasającym sankcjom karnym lub pozakarnym, w tym pieniężnym. Zasady wymierzania kar za popełnienie czynów zabronionych regulują przepisy art. 7, 8 i 9 ww. ustawy.

Konwencja zawiera wytyczne dotyczące sposobu określania jurysdykcji Strony w zakresie wymienionych w niej przestępstw. Nie ma ona zastosowania, w przypadku gdy przestępstwo zostanie popełnione w obrębie jednego państwa, domniemany przestępca jest obywatelem danego państwa i znajduje się na jego terytorium, a żadne inne państwo nie ma podstaw do sprawowania jurysdykcji. W takim przypadku mają zastosowanie jedynie postanowienia Konwencji regulujące zasady udzielania pomocy związanej z dochodzeniami i śledztwami, a także postępowaniami karnymi i ekstradycyjnymi.

Strony ustalają, że przestępstwa określone w Konwencji nie będą traktowane, dla celów ekstradycji lub wzajemnej pomocy prawnej, za przestępstwa polityczne lub inspirowane motywami politycznymi. Dopuszczono jednakże możliwość zgłaszania zastrzeżenia umożliwiającego uchylanie się w jednostkowych przypadkach od tego zobowiązania.

Jednocześnie Konwencja stanowi, że każda Strona może odmówić wykonania wniosku o ekstradycję lub pomoc prawną, jeżeli ma uzasadnione podstawy żeby sądzić, iż wniosek ten ma na celu oskarżenie lub ukaranie danej osoby ze względu na jej rasę, religię, narodowość, pochodzenie etniczne lub poglądy polityczne.

Konwencja zawiera ponadto postanowienia końcowe dotyczące: wejścia w życie, możliwości przystąpienia do Konwencji, jej wypowiedzenia, konsultacji między Stronami i rozwiązywania sporów, a także dokonywania zmian w Konwencji oraz w załączniku do niej.

Zgodnie z kompromisem osiągniętym w oparciu o propozycje Unii Europejskiej, Konwencja zawiera artykuł dotyczący stosowania między państwami członkowskimi Unii Europejskiej istniejących w tym obszarze zasad unijnych i wspólnotowych, o ile nie narusza to celu i przedmiotu Konwencji oraz jeżeli nie narusza to pełnego stosowania Konwencji w stosunku do innych jej Stron.

Ratyfikacja Konwencji Rady Europy o zapobieganiu terroryzmowi nie skutkuje koniecznością dokonania zmian w ustawodawstwie polskim.

Wskazanie przewidywanych skutków społecznych, gospodarczych, finansowych, politycznych i prawnych związanych z wejściem w życie umowy międzynarodowej wraz z określeniem źródeł finansowania

Wśród skutków społecznych wejścia w życie Konwencji należy wymienić przede wszystkim wzrost świadomości społecznej co do istnienia, przyczyn, wagi i zagrożeń związanych z terroryzmem oraz zachęcania społeczeństwa do zapewniania właściwym władzom pomocy, która może przyczynić się do zapobiegania przestępstwom terrorystycznym. Konwencja nakłada na Strony obowiązek podjęcia koniecznych środków na rzecz zapewnienia ochrony i wsparcia dla ofiar terroryzmu; środki te mogą obejmować *inter alia* pomoc finansową i odszkodowania dla ofiar terroryzmu oraz bliskich członków ich rodzin. Ich stosowanie ma się odbywać przez odpowiednie programy krajowe oraz z zastrzeżeniem przepisów krajowych. Wejściu w życie niniejszej Konwencji będą towarzyszyć szkolenia dla pracowników odpowiednich służb oraz kampanie edukacyjne skierowane do społeczeństwa oraz ofiar terroryzmu. Wprowadzenie instytucji informacji dobrowolnej będzie sprzyjać wymianie informacji między Stronami w toku postępowań. Narzędziem służącym zapobieganiu przestępczości o charakterze terrorystycznym będzie również ochrona fizyczna osób i rzeczy, a także wzmocnienie szkolenia i koordynacji zarządzania kryzysowego. Ponadto wspieranie tolerancji przez zachęcanie do dialogu między poszczególnymi religiami oraz między kulturami, przy zaangażowaniu, tam gdzie jest to wskazane, organizacji pozarządowych oraz innych elementów społeczeństwa obywatelskiego, mając na celu zapobieżenie napięciom, które mogłyby przyczynić się do popełnienia przestępstw o charakterze terrorystycznym. Konwencja przewiduje ponadto odpowiedzialność za udział w przestępstwach o charakterze terrorystycznym osób prawnych, niezależnie od odpowiedzialności osób fizycznych, które dane przestępstwo popełniły.

Z uwagi na fakt, że Konwencja kładzie nacisk na karalność czynów poprzedzających dokonanie aktu terrorystycznego sankcje grożące za

popęlnienie takich czynów, zdefiniowane w artykule 11 jako „skuteczne, proporcjonalne i odstraszające”, mogą stanowić efektywny środek prewencyjny.

W odniesieniu do ewentualnych skutków gospodarczych wejścia w życie Konwencji trudno w chwili obecnej je przewidzieć.

Związanie Rzeczypospolitej Polskiej Konwencją nie spowoduje skutków finansowych w postaci zwiększenia wydatków budżetowych lub zmniejszenia wpływów. Skutkiem społecznym będzie natomiast poprawa bezpieczeństwa spowodowana skuteczniejszym zapobieganiem przestępstwom o charakterze terrorystycznym. Wejście w życie Konwencji spowoduje również pozytywne skutki polityczne w postaci zwiększenia roli Rzeczypospolitej Polskiej na arenie międzynarodowej wśród państw zaangażowanych w zwalczanie terroryzmu. Spowoduje także zacieśnienie współpracy międzynarodowej związanej ze ściganiem przestępstw określonych w przedmiotowej Konwencji oraz rozwinięcie wzajemnej pomocy okazywanej podczas postępowań karnych, dotyczących tych przestępstw. Na gruncie prawa polskiego pomoc prawna w czynnościach postępowania karnego jest regulowana na mocy przepisów rozdziału 62 działu XIII Kodeksu karnego, zatytułowanego Pomoc prawna i doręczenia w sprawach karnych oraz w dwustronnych umowach międzynarodowych o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych. Niniejsza Konwencja będzie stanowić dodatkową płaszczyznę wzajemnej współpracy Stron.

Wybór trybu związania Rzeczypospolitej Polskiej umową międzynarodową

Konwencja dotyczy osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej w zakresie, w jakim będą zaangażowane w popełnianie przestępstw wchodzących w jej zakres, tj.: publicznego nawoływania do popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym, rekrutacji na rzecz terroryzmu oraz szkolenia na rzecz terroryzmu. Będzie również dotyczyła organów krajowych zobowiązanych do współpracy z partnerami zagranicznymi w obszarze współpracy określonej postanowieniami Konwencji.

Nie jest konieczne podjęcie dodatkowych środków prawnych w celu wykonania niniejszej Konwencji.

Postanowienia niniejszej Konwencji dotyczą wolności, praw i obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także spraw uregulowanych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. Nr 197, poz. 1661, z późn. zm.). Tym samym zachodzą przesłanki związania Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniami niniejszej Konwencji w drodze ratyfikacji, za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, tj. w trybie art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

03/83si